

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — — — 10 kor.
 Negyedévre — — — 4 „
 Helyben háskor hordva:
 Egész évre — — — 20 kor.
 Negyedévre — — — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre — — — 24 kor.
 Negyedévre — — — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczna-utca 2.

A szerkesztőség kizárólag visszadónok
 vagy megöröseire nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalban intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 23.

A halott beszéde.

Amilyen volt életében, olyan maradt Vinkler József halálában is. Az a végrendelet, amelyet ma törvényesen kihirdettek, az ő nagy szívének, áldozatos lelkének és egyházas érzületének ékesen szóló bizonyossága.

Életében szigorú volt önmagához, megtagadta magától az élvezeteket, luxust nem üzött semmiben — mint ő írja végrendeletében — »a hiábavalóságokrai költségek« került. Amit tett életében az így megtakarított vagyonnal, azt teszi halálában is; szétosztja a kulturális és jótékony célú intézmények között.

Teszi pedig ezt követendő példát nyújtva az egyháziaknak, »soha sem feledve az egyháztól öröklött vagyon eredeti rendeltetését, mely a caron szavaival így van kifejezve: vota fidelium, pretia peccatorum, patrimonium pauperum.«

Akik szekularizálni akarják az egyházi vagyont, menjenek oda Vinkler püspök egyszerű ravatalához. Legyenek ott a temetésén. Ott meggyőződhetnek, hogy mit művel az ugynevezett »holt kez« még halála után is.

Ehhez a végrendelethez, amely a százezrekre menő vagyonról oly mintaszerűen rendelkezik, felesleges minden kommentár, — beszél eleget a halott ajka.

Íme a beszéde.

Végrendelete.

Istenben boldogult Vinkler József c. püspök és nagyprépost 1900. dec. 18-án kelt és sajátkezűleg irt végrendeletének kivonata a következő:

D. a. d. K. A megoszolhatatlan teljes Szent Háromság egy Istennek az Atya, Fiu és Szentléleknek nevében, kinek örök hála és dicsőség mind örökön örökké Amen. Az isteni Gondviselés iránt, melynek mindent bölcsen intéző kezeit viszontagságos életem egész pályáján sorsom alakításaiban oly sokszor s oly csudálatos módon működni tapasztaltam, legmélyebb hálával eltevelve, térdeimre borulva, mondok forró köszönetet mindazon kegyelm-kért és jótéreményekért, melyekkel engem méltatlant és érdemtelent a Mindenható és legjóságosabb Isten életkorom 79-ik s áldozásom 55. éves tefolyása alatt elárasztani kegyeskedett!

Ha valamikor jelen napjainkban ezerszeresen érzem lelkemre nehezülni azon kötelességet, hogy csekély vagyonomról, melyet Isten kegyelméből, részint jó szüleim adománya után, részint és főleg az egyház kincstárából nyertem, és vagy saját erőm és igyekezetem által szereztem, vagy egyeseknek segélyezése s némely örökös alapítványoknak tétele után — a hiábavalóságokra költségek kerülve, megtakarítanom sikerült, Istenem dicsőségére,

szeretett egyházam, édes hazám, egyházmegyémm, szülőföldem, paptársaim javára és kedves rokonaim némi segítségére véglegesen rendelkezem.

Ugyanezért szemem előtt tartva Jób patriarcha ezen szavait: »Ecce enim breves anni transeunt.« (16. r. 23. v.) és soha sem feledve az egyháztól öröklött vagyon eredeti rendeltetését, mely cans. 16. quæst. can. 59. ezen szép szavakban van kifejezve: »vota fidelium, pretia peccatorum, patrimonium pauperum«, — végintézkedésemet bekövetkező halálom esetére ép testben, ép elmében a következőkben teszem:

1. Temetésére nézve azt rendeli, hogy minden külső fény és pompa nélkül az egyház szabályai szerint és a végrendeleti végrehajtó részére készített külön utasítás értelmében történiék.

2. A Kapucinus atyáknak 500 ftos mise-alapítványt tesz, azon 6 főpásztor lelki üdvéért mondandó 6 sz. misére, akiknek kormányzása alatt töltötte el 55 éves áldozári pályáját. — Ugyanezen kolostornak örök alapítványul hagy 300 frtot.

A nagybányai róm. és gör. kath. plebániái templomoknak és az ottani minorita atyáknak 200, 100 és 200 ftos mise-alapítványokat és az ottani róm. kath. templomnak 500 ftos örök alapítványt rendel.

A nagybányai kath. legény-, nő- és tűzoltó egyesületnek 50—50 frtot, együtt 150 frtot hagy. Az Irgalmas nénék gondozása alatt létrehozandó nagybányai szegény és árvaházra 1000 frtot.

A debreceni, az érminszenti, ilosvai templomoknak és a székesegyháznak mise-alapítványokat tett, ezenkívül az érminszenti templomnak 1000 forintot, az ilosvainak 500 forintot hagyott és a debreceni r. katolikusok szegények házának 400 forintot. A peceszőlősi templomnak 100 forintos mise-alapítványt hagyott.

Köteles címeken egyenkint 300—300, összesen 1200 forintot hagyott a papnöveldének s többi jogosult alapoknak.

Az apostolok intézetének 600 forintot, az alamizsnapénztárnak 1000 forintot, az Orsolyaszüzek zárdája és az Irgalmas nénék Immaculata intézetének egy-egy leánya neveltetési alapjával 4000—4000 forintot, a Szent József-intézetnek egy ifju neveltetési alapjával 5000 forintot, a Szent Lászlóról nevezett gyermekmenedékháznak 4000 forintot, a Krenzerné-alapítványnak 1000 forintot, az elaggott iparosok menházának 1000 forintot, a Kath. Legényegyletnek (Nagyváradon) 1000 forintot, a v. velencei Irgalmas nénék zárdájának 500 forintot, a nagyváradai nőegylet árvaházának 1000 forintot, utóbbi csak feltételesen.

Az Irgalmasrend betegápolójának 500 frtot, a nagyvásadi tűzoltó-egyletnek 200 frtot, a Szigligeti-egyletnek 100 frtot, a Csesztivó-intézet fölsegélyezésére 100 frtot, a Szent István, Szt. László, Szt. Imre-társulatoknak és a pesti vakok és váczi siketnémák intézetének egyenkint 100—100 forintot hagyott.

A papság sirkertjének és ebben sirja fen tartására 1000 frtot hagyott, rokonainak 10.000 frtot és unokahugának, Vinkler Jozefának hagyta szülőjét és az ebben, valamint székházában levő összes ingóságait, elakarta kerülni az ingók elárvereltetésével kapcsolatos izléstelenségeket.

Altalános örököséivé fele részben az egyházmegyei szegényebb paptársait, illetve a papok alapját, másik fele részben a szegényebb

templomok, iskolák, kántortanítók s ezek özvegyeinek alapját tevő meg.

Végrendeleti végrehajtójául Palotay László paelatus kanonok urat kérte fel, a végrendelet végrehajtása körül fölmerülő jogi teendőkre pedig dr. Schweiger Ede ügyvéd s káptalani jegyző urat.

A részvét.

Ritkán nyilvánul meg oly általánosságban a részvét egy-egy gyász esetén, mint amily őszinte, igaz részvétet keltett nemcsak Nagyváradon s a megyében, de mindenütt, ahol a b. e. főpapot ismerték. Neve pedig ősmert volt határtalan jótékonyossága révén az egész országban.

Tegnap nagyszámmal érkeztek a részvét-táviratok a káptalanhoz és a családhoz. A többek között részvét sürgönyöket küldtek: gr. Zichy Nándor, dr. Fraakói Vilmos c. püspök, Várady L. Árpád c. püspök, miniszteri osztálytanácsos, P. Medics, a budapesti Lazaristák főnöke, Molnár János praelátus stb.

Személyesen kondoleáltak Fetser Antal felsz. püspöknél és Széchenyi Jenő apátkanonoknál, valamint az elhunyt unokahugánál Vinkler Jozefánál Glac Antal főispán, Rimler Károly polgármester, dr. Miskolczy Ferencz alispán, ugy a közös, mint a honvéd tisztikar és a honvéd hadapród iskola tisztikara; részvétöket fejezték ki továbbá dr. Radu Demeter gör. kath. püspök, dr. Laurán Agoston pápai praelátus, püspöki helynök, Novotny S. Alfonz főgymnáziumi igazgató, özv. báró Gerliczy Felixné sz. gr. Korniss Lujza, báró Gerliczy Ferenc deszki nagybirtokos, aki egy remek virágcsokrot helyezett az elhunyt ravatalára, Des Echerolles-Kruspér Sándorné, Gilbertné s még igen sokan.

Az elhunyt ellene volt a koszorúknak, ezért tegnapig egyetlen koszorút sem helyeztek az elhunyt ravatalára. Nagyvárad városa azonban remek koszorút helyez a ravatalra, amelynek vörös-fehér-kék szalagján »Diszpolgárának — Nagyvárad város közönsége« felirat van.

A temetés.

A nagyváradai l. sz. káptalan tegnap reggel ülést tartott, amelyen a temetés iránt intézkedtek.

Széchenyi Jenő apátkanonok és Palotay László praelátus, végrendeleti végrehajtó nyomban megtették intézkedéseiket s a többek között Széchenyi felkérte a 37. gyalogezred parancsnokságát, hogy a temetésre engedje át az ezred zenekarát. Az ezredparancsnok készséggel tett eleget a kérelemnek. Így a temetésen a gyászmenetben résztvesz a katonazene s az elhunyt főpap óhaja teljesül.

Tegnap délután 4 órakor volt a halotti officium a ravatalnál, amelyen az összes papság s társadalmunk előkelőségei, a zárdák növendékei stb. voltak jelen. A szertartást Fetser Antal felsz. püspök végezte.

A temetés ma, szerdán délelőtt három-

negyed 9 órakor lesz. A gyászszónál beszélni a főpap haló porait s ezután átszállítják a Székesegyházba, ahol nagy requiem lesz az Istenben boldogult lelkiüdvéért. A háznál a be-szentelést valószínűleg maga Szemrecsányi Pál püspök végzi. Esetleg úgy a be-szentelési szertartást, mint a gyászmisét Fetser Antal felsz. püspök tartja megfelelő segédlettel.

A temetésen a megye, város tisztikara és törvényhatósága, az iskolák, intézetek, egyesületek testületileg vesznek részt.

A kath. kör alelnöke a következő felhívást intézte a kör tagjaihoz:

A Kalk. kör tagjaihoz.

A nagyváradi katolikus kör tagjait tisztelettel fölkérem, hogy egyesületünk alapító tagjának s jötevőjének Vinkler József v. püspök, nagyprépostnak temetésén, reggel háromnegyed 9 órakor a Káptalansori gyászszónál méltóztassanak megjelenni.

Nagyvárad, 1907. április 24.

Dus László,
alelnök.

A nagyváradi káptalan a következő gyászjelentést adta ki a gyászeset alkalmából:

A nagyváradi lat. szert. székesegyházi káptalan saját és az illető rokonok nevében is mélyen szomorodott szívvél és fájdalmas érzettel jelenti szeretve tisztelt tagtársnak Vinkler József sardicai vál. püspök, nagyváradi lat. szert. nagyprépost és kanonok, a Boldogságos Szűz Máriáról nevezett lipói prépost, püspöki általános helynök és ügyhallgató, a zsinati és a hittanárakat képesítő vizsgáló bizottságok elnöke, az Orsolya szüzek intézetének szindikusa, a másod-osztályú vaskorona-rend lovagja, Nagyvárad és Nagybánya városok díszpolgára, gyémántmisés áldozópapnak a szegények és árvák nagy jötevőjének folyó évi április hó 22-én délután negyed 5 órakor életének 87-ik, áldozópapságának 64-ik évében rövid szenvedés és a haldoklók szentségeinek fölvétele után szívveljéltés következtében hirtelen történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai folyó hó 24-én reggel háromnegyed 9 órakor nagyváradi székesegyházban történendő be-szentelés és a székesegyházban tartandó engedelmű szentmise áldozat bemutatása után

fognak a nagyváradi-olaszi sirkertben a tőle választott helyen nyugalomra helyezettetni. A végtisztességre minden rendű és rangúak tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1907. április 23-án. Az örök világosság fényeskedjék neki!

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 23.

Elnök: Fusth Gyula,

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Elnök jelenti, napirend szerint következik a nem állami tanítók részletes tárgyalásának folytatása.

Sinner Gusztáv: Szerinte a javaslat 18. §-a nem felel meg az 1868. XLIV. t.-c. 14. §-a szellemének. Mindazonáltal a szakaszt elfogadja.

Nagy Dezső: Alapjában helyesli Nagy Ferenc indítványát, de aggódik, hogy nemzetiségi iskolákban nem lesznek megfelelő tanítók, akik a módosítás végrehajtásában közrejárhathatnának. Indítványt nyújt be.

Elnök: Szólásra senki nem lévén feljegyezve, a vitát bezárom.

Apponyi Albert gróf, kultuszminiszter: Nyilatkozni óhajt a beadott módosításokról. Csodálja, hogy Bozóky, aki kijelentette, hogy a javaslatot általánosságban nem fogadja el, most módosításokkal áll elő. Ez nem logikus, mert ha valaki nem fogadja el az alapelveket, nem is módosíthatja azokat. Módosítványát nem fogadja el, mert az nem fedti a javaslat alapelveit. Ő vállalkozik arra, hogy ezen javaslat segítségével három év alatt az összes iskolából kizusztítja a hazafiatlan szellemet. (Éljenezés és taps.) Ismételtlen figyelmezteti arra, hogy e javaslatához még magyarázó intézkedésekre van szükség (melyekre már rámutatott s mely főként a végrehajtásra vonatkozna. Ettől pedig igen sok függ s ezek az intézkedések alkalmassak lesznek arra, hogy a hazafiatlan szellemet az iskolákból végképen kizusztítsák. (Zajos éljenezés és taps.) Kéri, ne adjanak be oly módo-

sításokat, melyek sarkaiból fordítják ki a javaslatot s melyet ha elfogadtatnának, ő nem vállalhatná a javaslatért a felelősséget. (Ugy van; Zajos helyeslés.)

Ami a magyar nyelv tanítását nem magyar nyelvű iskolákban illeti, különösen a magyarajku százalékos arányát tekintve elfogadja Nagy Dezső módosítását, de nem teheti magáévá Nagy Ferencét, mert az kivihetetlen. Sajnálja, hogy a szászok ellenzéki álláspontot foglalnak el a javaslattal szemben, mert a szászok is hazafiak, azoknak pedig a javaslattól nincs mit hátrálniuk. (Ugy van!) Mindenütt a világon elismert igazság, hogy az állam nyelvnek tanítása mindenütt, ahol több nyelv divik egy országban, az elemioktatásunk állami feltétele. (Ugy van!) Idézi tekintetben egy kiváló amerikai paedagogus nézetét. Azt hiszi, hogy ez a szokás legkevésbé adhat okot aggodalomra, a szakasz kifejezésre juttatja a javaslatunk alapgondolatát, miért is Nagy Dezső módosításával elfogadásra ajánlja a szakaszt. (Helyeslés és taps.)

Nagy Ferenc: Visszavonja módosítását.

A Ház a szakaszt Bozóky Arpád és Vlád Aurél indítványának és több módosításának mellőzésével Nagy Dezső módosításával fogadja el.

A 19-ik szakaszról Zakariás János, Goldis László, Okolicsányi László, Mucsiczky Döme és Molnár János módosítást nyújtottak be a szakaszhoz.

Schmidt Károly nem fogadja el a szakaszt.

Zakariás János módosítást ajánl, hogy a nem állami iskolákban csak oly könyvek és taneszközök használhatók, melyeket a kultuszminiszter jóváhagyott.

Csernoch János nem fogadja el Zakariás módosítását.

Bozóky Arpád nem fogadja el a §-t.

Goldis László a § 1. nem fogadja el, hanem módosítást ajánl.

Apponyi Albert kultuszminiszter egyedül Csernoch módosítását fogadja el.

Az elnök az ülést 10 percre felfüggeszti.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A meghívás,

Írta: Léon Xanrof.

(Gillette, a párisi Varieté-színház kedvelt primadonnája, néhány számot énekelt gazdag repertoirejából de Perlettes vicomteknál, természetesen óriás sikerrel. Távozása előtt még egy pohár pezsgőt ivott a buffetben, hová őt a ház ura vezette a karján. Mialatt a bájos művésznőt mindenki körülrajongja és elhalmozák szerencsekívánatokkal: Reserré báró és a neje az ebédlő egyik sarkába félrehívják a vicomte-ot.)

A báró. Bocsánat, kedves vicomte, nagyon szeretném, ha ez a bájos művésznő hozzánk is eljönne a legközelebbi soiréera. Szabad-e tudnom, hogyan szokták őt díjazni, mikor így magánházaknál énekel?

A vicomte. Huszonöt Lajos-aranyat kap.

A báró. Huszonöt Lajos-aranyat! Ugy! Köszönöm.

A vicomte. Akarja talán, hogy beszéljek vele?

A báró. (Élénken). Köszönöm, nem! (Nejéhez, mikor a vicomte eltávozott.) Huszonöt Lajos-arany! ... Még csak gondolni sem lehet rá! ...

A báróné. Hacsak ... (Halkan suttog.)

A báró. (Zavartan). Azt hiszed?

A báróné. Hiszen megpróbálhatjuk.

A báró a (primadonnához közeledve, akinek bemutatja magát; öt percig tartó zivataros bókolás, a kis divette azt sem tudja hová legyen). Kisasszony, mi rajongunk önért, az ön istenadta nagy talentumáért, annyira ... hogy ha bátorokdánk ... ha egyáltalán megengedné ... (a felesége bátorító pillantást vet rá) a bárónénak meg nekem, kik annyira lelkesülünk a művészetért ... s oly kegyes lenne ... a jövő héten ... eljönni hozzánk ebédre ...

A báróné. Természetesen a legintimebb körben leszünk ... Végtelenül örülnénk a szerencsének!

Gillette (bizalmatlankodva). De talán csak nem kell majd énekelnem?

A báró (habozva). Igen, de ...

A báróné (észreveszi, hogy a férje mindjárt elrontja az egész dolgot, gyorsan). Nem, tisztelt kisasszony, nem a művésznőt hívjuk mi most meg, hanem a nagyvilági hölgyet.

Gillette (engedve). Önök nagyon szeretetreméltók. És mikor lesz az az ebéd?

(A napot meghatározzák; köszönések, újabb bókók; Gillette eltávozik.)

(A kitűzött napon pontosan megjelenik Gillette a bárónéknál társalgó-toiletteban, nyakig zárt ruhában. Egy kölcsönvett inas fogadja őt az előszobában, melynek a fala alig látszik a fölragasztott tengerek felsőruhától. Paletokból és köpenyekből egész hegy nőtt már, a kalapokból piramisok képződtek, s annyi a bot és

esernyő, hogy azt hinné az ember: valami nagyobb divatkereskedő raktárában van).

Gillette (nyugtalanzkodva). Bizonyára eltvedtem vagy egy emelettel. Az nem lehet. (Az inashoz). Reserré báró ur lakása?

A báró (frakkban kijön s csakugy repül oda Gillettehez). Ah, hisz itt van a mi divetteünk! Mily kedves, hogy eljött! Karjába ölti a művésznő karját s diadallal viszi egy szalon felé, amely teli van dekolletált hölgyekkel és mélyen kivágott mellényű urakkal). Már is túrelmetlenül vártuk önt, kisasszony!

Gillette (ijedten). És ön ezt nevezi »legintimebb« körnek?

A báró (örömmel legetteti szeméit a nála megjelent sok vendégen, akiknek mindnyájának tartozott meghívással s most egyszerre jóllakatja valamennyit). Oh, hiszen csak néhány jó barátom van itt!

(Gillette betolja a szalonba; a zaj elnémul. A nők előveszik lorgnettejüket és nézik a kedvelt művésznőt, az urak fölteszik orrcsipejtőjüket és monoklijukat s önkéntlenül is igazitanak egyet nyakkendőjükön.)

A báróné (Gillette elé siet s gyöngéden lenyomja egy székre, amely a többiektől távol, a szalon egy sarkában van): Oh, mennyire örülök, hogy láthatom. Oh, mily boldog vagyok! Kérem, itt tessék helyet foglalni. (Mindig szeretetreméltóbban.) A hölgyeknek be sem mutatatom, hiszen önt mindnyájan ismerik. (Mikor meggyőződött róla, hogy elég nagy térség választja el a művésznőt a többi vendégtől ott

Szünet után.

Bizony Akos: Módosítást ajánl, hogy a tantervet az iskolafentartó meghallgatásával állapítsák meg.

Blahó Pál az eredeti szakaszt pártolja.

Melcer János: A szászokra sérelmes a szakasz, azért nem fogadja el.

Molnár János visszavonja indítványát.

Apponyi Albert: Hozzájárul Zakariás és Bizony módosításához.

A Ház ilyen értelemben fogadja el a szakaszt.

A 20. §-nál Artim Mihály tesz csekélyebb jelentőségű módosítást, mire az ülés 3 órákor véget ért.

Bozóky Árpád kilépése. Fővárosi tudósítónk jelenti: Bozóky Árpád dr., a kunszentmártoni kerület orsz. képviselője, ma levelet intézett Kossuthoz, mint a függetlenségi párt elnökéhez, melyben a függetlenségi pártból és a koalícióból való kilépését tudatja. A kilépés oka az, hogy a függetlenségi párt tegnapi értekezletén ellene nyilatkozott a tanítói javaslat 18. §-ához a betérjesztett módosításának és azt a Ház a mai ülésen elvetette.

Nátafalussy Kornél. †

Még el sem hantoltuk az apostollelki nagyprépost porhüvelyét, már újabb gyásza van a nagyváradi klérusnak, amely különösen a köztisztelőben álló jászóvári premontrei rendnek, mert egyik legérdemesebb tagját: **Nátafalussy Kornél** premontrei kanonokot, a nagyváradi tankerület főigazgatóját veszítette el. Így dőlnek ki egymásután legjelesebbjeink.

Nátafalussy Kornél egyik legjelesebb tagja volt a premontrei rendnek. Szelid lelkű pap s széleskörű tudással, bő tapasztalattal bíró paedagógus volt, aki példás pontossággal,

buzgó odaadással vezette a tankerületi főigazgatás teendőit. Előzékeny, szívélyes modora nemcsak rendtársai, a felügyelete alatt álló középiskolák tanári kara és paptársai tiszteletét és szeretetét biztosította számára, hanem a társadalmi életben is közbecsülést hozott kiváló egyéniségének. Elhunyt mély gyászt hozott a magyar közoktatásra, amelynek odaadó, buzgó munkása volt.

Nátafalussy Kornél az utolsó években sokat betegeskedett s éppen ezért orvosai a legnagyobb óvatosságot ajánlották. Emellett rendkívül mértékletes életet élt.

Pár héttel ezelőtt azonban súlyosan megbetegedett s dacára orvosai buzgó ápolásának, nem tudták egészségét helyreállítani. Alig három nappal ezelőtt érkezett betegágyához **Takács Menyhért** praelatus, aki több ízben maglátogatta s éppen tegnap reggel utazott el Nagyváradról. Már ekkor bizonyos volt, hogy menthetetlen s csak napokig élhet még.

Tegnap délfelé azonban teljesen elhagyta a szenvedésekben kimerült szervezetet az életerős agoniába esett. Rövid haláltusa után délután 1 órákor megszűnt élni. Lezáródott egy munkában és érdemekben gazdag élet.

Azonnal értesítették a halál bekövetkeztéről a premontrei rend tagjait, akik közül **Novotny S. Alfonz** igazgató a halottas házhoz sietett, hogy intézkedjék a szükségesekről.

Este az elhunyt rendtag hül tetemeit átszállították a főgimnázium dísztermébe, ahol díszes ravatalra helyezték.

Táviratban értesítették a praelatust, a rendházakat, a kerület főiskoláit a gyászestéről.

A temetés csütörtökön délután fél 4 órákor lesz a főgimnázium épületéből. A temetést az elhunyt kedves barátja **Szechényi Jenő** apátkanonok végzi. Másnap, pénteken délelőtt 9 órákor az elhunyt lelkiüdvéért gyázmise lesz a premontrei rend templomában.

A rend a következő gyászjelentést adta ki:

A Jászóvári Premontrei kanonokrend prépostja és konventje a maga és az elhunyt rokonainak nevében s, fájdalomtelt szívvel, de az

isteni Gondviselés végzésében való teljes megnyugvással tudatja, hogy főtitiztelendő és nagyságos nátafalvai Nátafalussy Kornél ur jászóvári premontrei rendi kanonok, kir. tanácsos, nagyváradi tankerületi kir. főigazgató, hosszas, de keresztényi türelemmel viselt betegség után a halotti szentségek ismételt felvételével meg erősített nemes lelkét életének 66 ik, áldozópapságának 42. évében folyó hó 23 án délután egyegyed 2 órákor Teremtőjének visszaadta. A feledhetetlen drága rendtárs halóporait a premontrei főgimnázium dísztermében helyezték ravatalra s onnan temetjük el az olasz-i temetőben, a Rend-sírhelyén, f. hó 25 én délután egyegyed 4 órákor, a megelőző beszentelés után. Az elhunyt lelki üdvéért az ünnepies engesztelő sz. mise áldozatot f. hó 26-án, pénteken délelőtt 9 órákor a premontreiek templomában mutatjuk be az Egek Urának. E kettős gyászszertartásra tisztelettel hívjuk meg az elköltözött rokonait, barátait, munkatársait és volt tanítványait. Nagyvárad. 1907. április 23-án. Áldott legyen emléke!

Életrajza.

Nátafalvi **Nátafalussy Kornél**, született 1841. november 17-én, Letenyén, Zemplénnégyében. Családja ősrégi nemesi család, mely az oklevelek tanúsága szerint már a tatárjárás előtt is nagyban virágzott. Atyja Letenyén jómódu köz- és váltóügyvéd volt s fiát a legjobb nevelésben részesíthette.

1858-ban lépett a rend kötelékébe, melytől már 1861-ben a kassai kath. főgimnáziumban tanárul alkalmazta. Időközben letette a történelemből és földrajzból a tanári vizsgákat kitűnő sikerrel. 1873-ban Kacsvinszky Viktor jászóvári prépost titkárul alkalmazta a fiatal nagyképzetségű tanárt. A kitűnő pedagógus egy évi titkári működése után a rozsnói kath. főgimnázium igazgatásával bízott meg. 12 évig vezette itt nagy sikerrel a főgimnázium ügyeit, amidőn 1886-ban a kassai kath. főgimnázium vezetésével bízott meg.

1892. szeptember 9-én a király Ő Felsége nagyváradi tankerületi főigazgatóvá nevezte ki. Feladatát nehéz helyzete dacára a legnagyobb sikerrel oldotta meg, ennek elismerésül megnyerte a Felségtől 1896. február 22-én a kir. tanácsosi címet.

1899. november 8-án a rend a beteg Benedek Ferenc jászói prépost mellé utódlási joggal helyettesé választotta, azonban ezen magas

hagyja.) De bocsánatot kell kérnem . . . háziasszonyi kötelességeim . . .

(Egy éppen most belépő hölgy elé siet. Gillette már nagyon megbánta, hogy eljött, de igyekszik bosszúságát elpalástolni s közömbös arcot mutat. Szerencsére elérkezett az ebéd ideje, s két agglégény szomszédja más irányba tereli a művésznő gondolatait. Balról való szomszédja, egy fiatalabb ember, mindenképpen azon mesterkedik, hogy valami ürügy alatt, vagy mintha véletlenül történnék: hol a kezében, vagy karjához, hol a vállához hozzáérjen, míg jobboldali szomszédja, aki idősebb és okosabb, megelégszik azzal, hogy jól rá rálép a művésznő lábára.)

Gillette (ki aggodalmában készletve éri magát arra, hogy a leghihetlenebb tagficamító mozdulatokkal védje magát jobboldali szomszédjának néma, de már elviselhetetlen próbálkozásai ellen). De az Istenért, hát még sem elégette meg? (Magában.) És engem, mint nagyvilági hölgyet? Hivtak meg ide! . . . Kíváncsi vagyok rá, hogyan viselkednének velem szemben ezek a fajankók, ha egyszerűen csak mint művésznőt hívtak volna meg! . . . No de el is szököm a diner után.

(Bemennek a szalonba kávézni; Gillette fölélegzik s már megkönnyebbülten tekint az ajó felé, midőn a háziasszony, ki az urával néma jeleket váltott, ép oly bájos, mint erőltetett mosolylyal közeledik a művésznő felé.)

A báróné. Nos, kisasszony, mit fog most nekünk énekelni?

Gillette. (észrevéve, hogy mily álnok ke-

zekbe került). Hogy mit fogok énekelni? . . . Hát számítottak rá?

A báróné. De mikor oly nagy örömet okona ezzel nekünk . . . és önnek ez oly kevésbe került!

Gillette. (elfojtott dühvel.) Oh, hogyne, hiszen ez természetes; de nem hoztam magammal kottákat.

A báró. (élénken.) Mind megvettük azokat a darabokat, amelyeket a multkor a vikomteéknél énekelt a kisasszony.

Gillette. De nincs, aki kíséren.

A báró (egy fiatal embert mutat be neki). Ez az ur mindent eljátszik prima vista.

Gillette (látja, hogy kelepcebe került s hogy nem menekülhet). Nos hát nem bánom!

(Egy dalt elénekel, majd egy másikat. A báró és báróné rárohannak s elhalmozzák bókál s kéri, hogy még egy harmadikat, negyediket és ötödiket énekeljen.)

Gillette (gondolja magában, hogy már is jól megfizette az ebédjét s mikor egy hatodik dal eléneklésére is fölkerik, kijelenti). Nem, nem, nagyon sajnálom, de már nem bírok énekelni.

(Meghajol és elmegy.)

A báróné (hozzácsatlakozik és térjével együtt az előszobába kíséri.) Kedves kisasszony, ugyan énekeljen még valamit! Oly gyönyörrel hallgatjuk mindnyájan!

Gillette. (Köpenyét fölveve) Kimélnem kell a hangomat; holnap megint énekelnem kell egy hangversenyen. (Gyors elhatározással.) És

minthogy olyan szívesen hallgatják énekemet, miért nem jönnek el erre a koncertre?

A báró. (Abban reménykedve, hogy megint szíveséget tesz vele a művésznő.) Hogyan, ön oly kegyes és jegyeket fog küldeni?

Gillette. (Mosolyogva.) Természetesen. (Kis jegyzőkönyvet vesz ki zsebéből.) Mit parancsolnak: zsöllyeszékeket, vagy páholyt?

A báróné. (Elénken.) Talán páholyt; akkor meghívhatjuk valamelyik barátunkat.

A báró. Helyes; tehát páholyt.

Gillette. Hány ülőhelylyel?

A báróné. Ugy hat, vagy nyolccal.

Gillette. Tehát nyolc hely. Rendben van! (Ir.) Majd előjegyeztetek egyet a pénztárnál.

A báró. Ön nagyon kedves!

A báróné. Köszönjük; szívünkben köszönjük!

Gillette. Ne köszönjék; kérem! (Kifelé mentében.) Egy hely ára 10 frank, így hát 80 frankba kerül az egész.

(Elfojtva már-már kitörő nevetését, oly gyorsan beteszi maga után az ajtót, hogy már a lépcsőn halad lefelé, mikor azoknak eszébe jut, hogy a megrendelést vissza kellene vonni. A báró és a báróné ijedten merednek egymásra.)

A báró (összeszedve magát): Milyen arcátlanság!

A báróné. Nincs semmi jómodoral!

A báró (ünnepiesen és méltóságteljesen.) Nos, hát jó lecke volt ez nekünk! Legközelebb majd különbséget tudunk tenni a komédián és a nagyvilági hölgy között.

méltóságát, bármennyire jól esett lelkének a rendtársaitól jövő bizalom, nem fogadta el, hanem megmaradt a nagyváradai tankerület élén haláláig.

Áldás emlékére!

A kiegyezés. Fővárosi tudósítónk jelenti: Beck báró osztrák miniszterelnök szombati beszéde nagy aggodalmat keltett a függetlenségi képviselők közt. Ezért ma a képviselőházban Wekerle sorra járta a függetlenségi párt vezető férfiai és több közkatonáját, hogy felvilágosítsa őket. A miniszterelnök kijelentette, hogy érdemben nincsen eltérés Beck és Kossuth nyilatkozata között. A kiegyezés részletei felől pedig még nem állapodtak meg. A kiegyezési tárgyalásokat május hó első napjaiban Budapesten folytatják.

UJDONSÁGOK.

* **Szmrecsányi püspök itthon.** Gyászában is az öröm érzete tölti be bizonyára a nagyváradai egyházmegyét a hirre, hogy atyai szívi főpásztor: dr. *Szmrecsányi Pál* v. b. t. t., megyés püspök tegnap este a gyorsvonattal hazakereszt székelyre. A szeretettel környezett főpásztor a délvidéken keresett betegségére enyhülést. A Riviera balzsamos levegője, meleg éghajlata Isten kegyelméből meghozta a várt gyógyulást. Az utolsó időket Észak-Olaszországban, a Como-tó környékén, majd Velencében töltötte. Hazafelé utazva kapta a gyászhiert kedvelt püspöki helynöke elhunytáról, kinek ravatalához érkezett tegnap este haza azon szándékkal, hogy ha a hosszú ut fáradalmait kipihen, ő végzi a háznál a beszentelést. Vele együtt érkeztek a gyorsvonaton dr. *Lányi József* tinnini püspök, *Gróh Ferenc* debreceni kisprépost és *Brém Lőrinc* egyházmegyei könyvtárnok, aki egész távolléte alatt a megyéspüspök mellett volt.

* **Szent György napja.** Régebben mozgalmas volt Szent György napja, ilyenkor volt a költözési idő, ma azonban már elvesztette ezen jelentőségét s kevesebb kellemetlenséggel tülesünk rajta. A gazdák ilyenkor a földeken sűrögnek, szorgalmatoskodnak, hogy elvesseék jóreménységgel az élet magvát. A régi szokásból egy mégis megmaradt. Tegnap már este 8 órakor harangoztak.

* **Részrehajló hatóságok.** Az ország több helyéről érkezett panasz a belügyminiszterhez, hogy az egyes utlevél kiállító hatóságok nem járnak el egyformán minden kívándorlóval szemben. A hatóságok ugyanis a Fiume felé vándorlókkal szemben sokkal elnézőbbek, mint a más kikötőből induló kívándorlókkal. A miniszter most körrendeletet intézett minden vármegye törvényhatóságához, hogy az utlevelek kiadásánál egyenlő mértékkel mérjenek s a részrehajlástól óvakodjanak.

* **Rendkívüli városi közgyűlés.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tegnap délután rendkívüli közgyűlést tartott *Glacs Antal* főispán elnöke alatt, amelyen 12 bizottsági tag volt jelen. A vízvezeték kibővítése folytán szükséges területek kisajátítási ügye volt kitűzve ezen formális ülésre. Az újabb rendkívüli gyűlést május hó 2-ára tűzték ki. Így azután a május havi rendes közgyűlés véglegesen határozhat a fontos ügyben.

* **A tárkányi nyelvjárás.** Frencz Géza biharmegyei származású fiatal tanárjelölt, ki jelenleg Budapesten tartózkodik, hosszas tanulmányozás után Biharmegye egyik igen érdekes nyelvjárású vidékéről irt bő tanulmányt. A mi Tárkány, Nyegértalva és Remete vidékének nyelvjárásával foglalkozik. Részletesen felölel minden anyagot, amit csak alkalmasnak talált írójára a jelzett vidék nyelvsajátosságának ismertetésére. Az író igen szerény anyagi viszonyok között él, azért kéri Biharmegye törvényhatóságának pártfogását. Frencz 600 koronát kér művének kinyomtatására. A kérelem a juniusi megyegyűlésen kerül tárgyalás alá.

* **Löwenstein Zsigmond javaslata.** Löwenstein Zsigmond törvényhatósági bizottsági tag tegnap beadványt intézett a városi tanácshoz a váradvelencei állomás környékének, illetőleg az odavezető utak kikövezésére vonatkozólag. Löwenstein beadványában a velencei állomás nagy forgalmára hivatkozva kéri a jelenlegi rossz utak renoválását. Az állomáshoz vezető utakon kívül a temetőbe vezető ut kijavítását is javasolja Löwenstein. A javaslat minél előbb leendő megvalósítása igen fontos volna Váradvelencére.

* **A villamos magánfogyasztók figyelmébe.** A közelgő költözködés alkalmából felkérjük mindazon igen tisztelt fogyasztóinkat, akik május 1-én lakást változtatnak, hogy új lakásukat, utca és hászám megjelölésével legalább 2 nappal előbb bejelenteni sziveskedjenek, hogy a ki- és bekapcsolást idejében eszközölhessük. Nagyvárad város villamos műve, *Belányi Imre*, igazgató.

* **A szépművészeti bizottság ülése.** A szépművészeti és közlekedés bizottság ma délután 3 órakor ülést tart, melyre a következő meghívót bocsájtotta ki a gazdasági tanácsos.

Meghívás.

A szépművészeti és közlekedési szakbizottság tagjait tisztelettel felkérem, miszerint a Fő-utca, Bémer-tér és Szent János-utca aszfalt burkolatának felülvizsgálata és átvétele tárgyában helyszíni szemlével kapcsolatos bizottsági ülésben a folyó évi április hó 24-én d. u. 3 órakor a Városház bizottsági termében megjelenni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1907. április hó 19-én.

Komlóssy József,
gazd. tanácsnok.

Holnap délután 3 órakor ugyanez a bizottság fog ülésezni a Városház bizottsági termében. Az ülés tárgyai a következők:

Tárgyak:

1. A felső gyaloghíd ujjáépítése s az erre vonatkozó tervezet.
2. A harmadik vashíd felépítésének kérdése s az erre vonatkozó tervezet.
3. A Páris patak rendezési terve.
4. A Rulikovszky-ut mentén lévő honvédegyalagsági laktanya megnagyobbítása céljából átengedni kért terület árának megállapítása.

* **A Hajó, vagy a Három-Rózsa.** Városunk egyik hírhedt korcsmája, melyben nem volt vasárnap, hogy ott véres verekedés ne lett volna a katonaság különböző nemei között, az év folyamán el fog tűnni s helyette modern magán lakások tognak készülni. A közbiztonság érdekében a tanács felhívta a mérnökséget, hogy Hajó elegánsabban Három Rózsa korcsma átalakítási tervezetét készítse el s azt terjessze hozzá be. A mérnökség most tett eleget a felhívásnak s a tervezeteket tegnap terjesztette be a tanácsnak. A főmérnök tervezete szerint a létesítendő két háromszobás lakás mellék-helyiségeivel együtt évenként 1600 koronát fog jövedelmezni,

* **Iskolai tanulmányut.** A községi polgári fiúiskola tanári kara és ifjusága május 15. 16. és 17-én tanulmányi utra készül; *M. Telegd, Derna, Elesd, Súlyomkő és Feketeerdőn*, hol részint az ipartelepeket, részint a remek vidéket fogják meglátogatni.

* **A nagyváradai pincér szakiskola.** Hat hónappal ezelőtt nyitott meg a nagyváradai pincériskola, a melynek hat hónapos kurzusa most jár le. A vendéglős-kávés ipartársulat, valamint a szakiskola felügyelő bizottsága tegnap délután *Klein Lajos* vezetésével ülést tartott és itt határoztak az iskola jövője fölött. Mindenekelőtt az iskolaszék elhunyt elnökét: *Stern Harmant* parentálták el. Ezután az elnöki tisztség betöltéséről határoztak és egyhangulag elhatározták, hogy *Gerő Ármin* főkapitányt kéri föl az elnöki állásra. Az intézet prosperálása érdekében *Szűts Izsó* iskola-igazgató és *Pásztor Ede* ipartársulati titkár előterjesztése alapján az együttes gyűlés nyilatkozatot fogadott, melyben az összes munkaadók kötelező erővel biztosítják a pincérpályára lépő ifjak kiképzését. A gyűlés után küldöttség kereste fel *Gerő Ármin* főkapitányt, a kinek *Szűts Izsó* igazgató talmácsolta a hozott határozatot. A főkapitány köszönettel fogadta a megtiszteltetést és kijelentette, hogy ambícióval és szeretettel vállalja az elnöki tisztséget és működéséhez kéri az iskolaszék tagjainak támogatását.

* **A demokraták napja.** A szociáldemokráciának napja május 1. rohamosan közelg. E napot általános sztrájkban töltik el a szocialisták. Szokásuk ilyenkor tüntető körmeneteket s népgyűléseket tartani a demokratáknak. Az a hír volt elterjedve, hogy a kormány nem fogja engedélyezni az idén a tüntető felvonulásokat és népgyűléseket. Most mint értesülünk a belügyminiszter körrendeletet intézett minden főispánhoz, hogy a felvonulások és a népgyűlések engedélyezhetők az esetben, ha a szocialisták felelősséget vállalnak a közbiztonság fenntartásáért. A hatóságoknak pedig meg kell tenni a rendes óvintézkedéseket, nehogy valami kihágás vagy rendezavarás forduljon elő. A miniszter e rendelete a polgármesternek és minden járás főszolgabírójának meg lett küldve.

* **Pincetűz.** Tegnap délután a tűzoltók kocsijának élénk csengője tömörítette össze a népet a Rákóczi-uton a biharmegyei kaszinó elé. Az épület pincéjéből hatalmas füstoszlop szállt fel s általános rémületet okozott ugyan a közök között, mint a közönség soraiban. A jelzésre megérkezett tűzoltók füstálarokkal behatoltak a pincébe s azonnal hozzáfogtak az oltáshoz. A tűzoltó szervezet most igen derekasan megállotta helyét. A tűzoltóknak igen nagy segítségére voltak *Nozák* Rudolf kéményseprő mester segédei, kik közül különösen egy *Lovas* nevű segéd tüntette ki magát merészségével. A tűz délután 4 órakor keletkezett, a rendőrség részéről *Kápolnai* rendőrbiztos azonnal kiszállott s megette a kellő nyomozati eljárást a tűzkeletkezésének kiderítésére. A nyomozat szerint a tűz gondatlanságból keletkezett. Ugyanis *Reichard* Armin egyik tanulója, *Reisner* Mór cigarettával ment le a csupa gyulékony anyaggal telített pincébe. Hogy mit csinált odalent a tanuló, még ez ideig nem került nyilvánosságra. Megállapítást nyert azonban az, hogy mikor *Reisner* Mór tanuló a pincéből feljött, közvetlen utána füst felhő szállott a pincéből. A tűz *Reichard* pincéjében keletkezett s ott tetemes kárt okozott.

* **A beteg tengerészekért.** *Wulderstwi* Urbair Bernát volt ellentengernagy alapítványt tett, melynek évi kamatait, 280 koronát az év

augusztus 10-ik napján két olyan beteg tengerész-katonának kell adni, akik a szolgálatuk alatt kapott betegségek miatt hagyták el a tengerészetet. Az alapítvány kamatainak elnyerésére most a honvédelmi miniszter pályázatot hirdet, mely július 1-én jár le.

*** Veszett kutya garázdálkodása.** Nagy riadalom verte fel tegnap délelőtt 10 óra tájban a Kórház utca csendjét *Seewald* Jakab kórház-utcai háztulajdonos kutyája megveszett és megmarta *Seewald* leányát, *Rózsikát*, aki menyasszonya egy huszár főhadnagynak. A veszett kutyát nyomban üldözőbe vették, azonban a Páris-patak medrén keresztül elmenekült. A Kálvária- és Kiskút-utcán is megmarta még me- nekülése közben több gyermeket, köztük *Korbuc* Péter bérkocsitulajdonos 4 éves kis fiacskáját, Pétert. Vagy másfél órai hajszá után végre sikerült a veszett ebet ifj. *Seewald* Jakabnak a vasuti vonal mentén elérnie és puskával leterítenie. A kutya hulláját felboncolták, hogy megállapítsák, hogy igazán veszett volt-e. Az alatt *Seewald* *Rózsikát* a biharmegyei közkórházba szállították, ahol sebét pokolkövel kiégették. A megmarta fiatal úrhölgyet és többi gyermekeket fel fogják szállítani a Pasteur-intézetbe.

*** A Püspök-fürdő megnyitása.** Április 21-én új élet költözött a Püspök-fürdőbe. *Karnáts* János bérlő hetek óta fáradhatatlan buzgalommal, semmi áldozatot nem kimélve, arra törekszik, hogy a fürdőt jó hírnévhez méltóan adhassa át a nagyközönségnek s azt április hó 21-én megnyitotta. A gyönyörű fekvésű és minden kényelemmel ellátott fürdőben kitűnő konyhát, jó italokat és legfigyelmesebb kiszolgálást találják a vendégek. A rontói állomáson az érkező vendégek részére kocsik állnak rendelkezésre.

x Cégváltás. Hosszu évek óta fentálló Amerikai Aruház új gazdát kapott. Amennyiben eddigi vezetője, *Háasz* Henrik átvette és azt az eddigi elismert szolid alapon tovább vezeti. Kérjük az igentisztelt olvasó közönséget, hogy a fenti cég mai hirdetését a saját érdekében figyelemmel olvassa el.

SZINHÁZ.

A hét műsora.

Szerda: Bób herceg.
Csütörtök: Az eszményi férj (bemutató).
Péntek: Az eszményi férj.
Szombat: Az eszményi férj.
Vasárnap: Vigőzvegy: (Jubiláris előadás.)

Wilde Oszkár a nagyváradi szinpadon. Különös érdeklődés várja a színház holnapi premiérjét. Először jelenik meg a mi szinpadunkon a szerencsétlen sorsu zseniális író: *Wilde Oszkár* szelleme, „*Az eszményi férj*” című új drámáját mutatja be holnap a társulat. Tipikus angol társadalmi színmű ez a darab a javából. Benne van az egész *Wilde*: élénk és sziporkázó ötletessége, pathológikus érzékenysége, fényes talentuma és merész szatirája. Az érdekes újdonság a színház első-rangu erőit foglalkoztatja.

EGYESÜLETEK.

*** A Bihar-hajdumegye polgári iskolai tanárok köre** folyó hó 21-én *Vinkler* Lajos elnökle alatt választmányi ülést tartott, melyen tudomásul vették az elnökség előterjesztéseit; a költségvetést, a központi elnökség helybenhagyó értesítéseit. Megállapították a f. évi június 5-én Debrecenben tartandó közgyűlés tárgysorozatát. A választmányi ülésen részt

vett Debrecenből *Nagy* J. polg. isk. tanár, ki kollegái nevében szívesen meghívta a kört Debrecenbe s a rendezés összes teendőit és intézkedéseit magára vállalta.

Uj katolikus kör. A belügyminiszter a *galgóczi* katolikus kör alapszabályait látta-mozta.

TÁVIRATOK.

A király a diszszemlén.

Prága, április 23. Prágában ma tartották meg a katonai főszemlét, az idő, — jóllehet az éjjel eső esett, — kedvező volt. A király háromnegyed 10 órakor hagyta el a hradsini várpalotát. A kocsiban mellette ült *Ferenc Ferdinánd* főherceg. Az uton feltűnést keltő eset történt. Egy *Hosek* *József* nevű 32 éves péksegéd áttörte a sorfalat s a király fogata után rohant, kezében kérvényét lobogtatva. Detektívek utánaesttek, hogy elfogják. Egyszerre a trónörökös felemelkedett a kocsiban és átvette a péksegéd kérvényét. *Hoseket* a rendőrségre vitték, ahol azt mondta, hogy egyedül áll a világon s nincs kihez fordulnia s ezért arra akarta kérni a királyt, hogy szerezzen neki valami állást. A király a gyakorlótéren lóra ült tábornoki egyenruhában köpeny nélkül. *Ferenc Ferdinánd* főherceg tábor-szernagyi, *Károly* *Ferenc* *József* herceg pedig dragonyos főhadnagy egyenruhát viselt. A király átvette a hadtestparancsnok jelentését és a csapatok előtt ellovagolt, barátságosan intve a katonáknak. O felsége a csapatok tartásával való megelégedését fejezte ki s azután elvonultatta a kivonult katonákat. Az elvonulás után kocsiba ült és vissza hajtattott a várpalotába.

Tűz az arzenálban.

Toulon, április 23. Az arzenálban tűz ütött ki, melyet a legnagyobb erőfeszítéssel sem tudtak eddig eloltani. A tűz elpusztította a flotta műhelyét, az iskolát, 4 torpedó nasszadot és a raktárak egy részét, 20 tengerész megsérült. A kár több millió frank.

SPORT.

Tornaünnepély. A nagyváradi áll. fő-reáliskola ifjuságával vasárnap d. u. az intézet tornatermében nagyszámu közönség jelent meg. Ott voltak az intézet igazgatója: *Stauber* *József*, a tanári karral, *Keszthelyi* *Zoltán*, Biharvármegye főjegyzője, *Dr. Pácz* *Sándor*, *Winkler* *Lajos* igazgató és több tanfőú. Az ifjuság torna- és vívó gyakorlatai egytől-egyig jól sikerültek s a tornatanár *Lichtmann* *Béla* elismerésére váltak, fegyelem, nyugodtság és biztonság jellemzik atanulók úgy tömeges, mint szeres vívó gyakorlatait. A közönség élénk tetszéssel és elismeréssel fogadta a produkciókat, melyek folyamán az intézeti zenekar játszott kellemes darabokat. A befolyt jövedelmet arra fordítják, hogy az idei, május hónapban Aradon tartandó országos tornaversenyen résztvevő tanulókat segítsék.

Igazságszolgáltatás.

Nógrádit felmentették. *Nógrádi* *Gyula*, a volt Nagyváradi Ujság felelős szerkesztője, mint ismeretes hónapokkal ezelőtt *Lázár* kije-

lentése alapján büntető feljelentést tett *Boros* *Jenő*, a Nagyváradi Friss Ujság kiadótulajdonosa ellen, hamis tanúzásra való rábírás miatt. *Boros* ellen azonban bizonyítékok hiánya miatt a büntető eljárást megszüntették. Erre *Boros* *Jenő* megperelte Nógrádit hatóság előtt való rágalmozás miatt. A járásbíró el is ítélte *Nógrádi* *Gyulát* 1 havi fozházra, a kir. törvényszék büntető felebbezési tanácsa azonban a tegnapi felebbezési főtárgyaláson dr. *Stokker* *József* ügyvéd védelmére Nógrádit felmentette az indokon, hogy *Nógrádi* *Boros* feljelentésével csak állampolgári kötelességét teljesítette.

REGÉNYCSARNOK.

Művészelet.

Irta: *Kraszevszkij* *A. N.*

— Oroszból. —

24.

— Nem így kell venedd a dolgot, súgta a férj engesztelőleg. — Régi tény már, hogy a midőn két szív szerelmi verseny futásban előre tör, mindegyik győztes kíván lenni és végre mégis boszankodik, ha sikerül. De hisz egészen rendben van és természetes is, ha én szenvedélyesebben csüggök rajtad, mint te én rajtam.

Natália szomoruan mosolygott.

— Majd megvállik még, — szolt, — ki lesz a győztes a versenyfutásban, te vagy én.

* * *

Natália nem járt többé a világba. Egészsége meg volt rendülve. Csaknem az egész áprilist kerevetén töltte, hosszú, tág pongyolákba burkolva.

Egy napon egy kövér, nagy fejkötös vén asszony jött elébe.

— Fiu, gyönyörű, egészséges gyerek! — kiáltá diadalmasan, míg egy ici-pici rózsaszínű valamit, a mi fehér kendőkbe és csipkébe volt burkolva, karjaiba tett le.

Könyek toltak *Lensky* szeméibe és kezei annyira reszkettek, hogy az ápolónő ijedten kapta el a gyermeket.

Natália arcában tükröződött férje boldogsága, mely szinte egy árnyalattal komolyabb, nemesebb lett. Elkényeztetettsége dacára, maga akarta táplálni gyermekét és férje beleegyezett.

A régi öltözőszoba most gyermekszobává lön átalakítva. A hosszú átlátszó tavaszi alkonyat alatt, *Lensky* olykor bejött e szobába, hol télen gyertyafénynél anyi édes órát édelegve töltött el s hol most minden másképp lett. Bölcső foglalta el a helyet, hol azelőtt a nagy toilette-asztal állt, és milyen bölcső — egy álmokép egy műremek! Zöld selyemtetővel ellátott s hosszan alátoló csipkefüggönyökkel elfátyolozott kosár, egy ennaló kis fészék az efféle apró madárka számára, kinek szeméit mindenféle körmönfont talámánnyal kell a világozágtól megóvni, mely egykor tán nagyon fog fájni nekik.

A kellemesen langy és nedves levegőt ibolyaillat és — a melegített fehérnemű szaga tölté el és azonfelül még valami sajátságos, csaknem megindítóan édes volt észlelhető rajta — egy friss, gondosan ápolat, egészséges gyermektést sajátos lehe.

És ott, hol hajdan az állótükör a diadalmas szépség királynő remek alakját tükrözte vissza, most nagy karosszékekben egy gyöngéd fiatal anya ült, gyermekét táplálva. Nyakának hullámvonala, a mint a bő ruha épen lesiklott róla, úgy, hogy a váll kezdete láthatóvá vál, elragadóan szép volt; de mi volt ez, amaz absorbeált, figyelmes arckifejezéshez, melylyel gyermekére letekintett.

Minden rajta gyöngédséget lehet, tekintete,

mosolya, a kezek melyekkel a fickót kebléhez szorítá. Épen e keskeny fehér kezeket nem győzte Lensky eléggé bámulni. Mily tehetetlenek, ügyetlenek voltak azelőtt — és most! Alig tűrte, hogy a dajka kezébe vegye a bébét. Férje nem tudott eltelni nézésével, a mint táradhatatlanul babrálgatott a törékeny pici testtel, ezer szolgálatot téve, mely mind csak megannyi dédelgetés volt.

— Hiszen szép ami szép, de azért mégis furcsa módon szoktál ingorálni engem, itt, ebben a te kis királyságodban! — évődött Lensky egy izben a fiatal anyával, humorisztikusan sértett pillantást vetve a pici zsarnokra, kit épen bolcsőjébe fektetett.

Fejecskejét kicsit vállára hajtá s hamiskásan suttogva felelt, míg férjéhez lépve, kabátjának hajtokájával babrált:

— Lásd Boris, ez az én dolgozószobám. Mindenütt másutt te nem csak az első, de az egyetlen vagy a világon számomra; de itt, itt olykor meg kell bocsájtanod, ha hivatásom érdekében megfedkezem kissé rólad.

Lensky nevetett.

— Emlékszel, hogy ehhez hasonlót mondtál egyszer, midőn először merészelttem szentélyedbe behatolni? — suttogá hamiskodva. — Emlékszel még?

Egymásután megcsókolta mind a két kezét. — Hát azt hiszed hogy ilyet el is lehet felejteni, édes angyalom? — suttogá viszont. — Nem vagyok én olyan tékozló préda, nem én. Ha tudnád mily irigyen gyűjtögetem az ilyen emlékeket. Hisz ez mind merő boldogság mit félre rakunk öreg napjainkra, a mikor a nap nem fog már oly melegen sütni számunkra s valami nyomorult gyertyácskát kellene meggyújtatunk, hogy el ne tévesszük az utunkat mely a becsületes sirhoz vezet.

A szegényes kis babérkoszoru férje dolgozó szobájában még mindig töprengésre szolgáltatott okot Natáliának. És még sem mert egyenes kérdést intézni hozzá erre nézve.

Egy szép napon saját jószántából elmondta néjének a szerény reliquia történetét.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁGI

A gabonatözsde határideje.

Budapest, április 23.

Buza április	— — —	13.15	—	13.35
Rozs április	— — —	13.50	—	13.30
Tengeri május 1907	— — —	10.80	—	11.05
Repcze aug.-ra	— — —	27.80	—	28.24
Zab ápr.-ra	— — —	15.20	—	16.10

Értéktözsde.

Budapest, április 23.

Osztrák hitelrészvény	— — —	678.—
Magyar hitelrészvény	— — —	796.—
Leszámitoló bank	— — —	506.—
Rimamurányi	— — —	525.—
Osztrák-m. állam vasutirészvény	— — —	670.—
Közuti vasut	— — —	594.—

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktözsde 1907 április 23-án

Magyar aranyjáradék 4%	— — —	11.21
Magyar koronajáradék 4%	— — —	99.—
Magyar kőszeti vasuti államkötvény 4%	— — —	83.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	95.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	96.—
Magyar gyermekjegy-kölesön	— — —	200.—
Tisza zab. és szegedi sorsjegy-kölesön	— — —	150.—
Osztrák járadék ezüstben	— — —	99.50
Osztrák járadék papírban	— — —	100.—
Osztrák korona járadék	— — —	117.—
Osztrák járadék aranyban	— — —	99.—

1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	155.—
Osztrák-magyar bankrészvény	— — —	17.65
Magyar hitelbank részvény	— — —	17.65
Városi villamosvasut	— — —	833.—
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	680.50
20 frankos frankos (Napolendor)	— — —	683.25
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	19.08
Német birodalmi márka	— — —	117.58
London vista	— — —	24117
Páris vista a	— — —	95.47
20 márkás arany	— — —	37.40

Forgalmi kimutatás 1907 ápr. 15—16
Tisza buza körülbelül 190 htl — Kétszeres buza
90 htl Rozs 100 htl Árpa 80 htl Zab 60
hlt Tengeri 70 htl burgonya 80 htl.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

UJ köszörűs üzlet UJ

tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy egy mai kornak megfelelő működőrüldét és szolingeni acél áru üzletet nyitottam, melyre a nagyérdemű közönség szives pártfogását kérem. Elfogadok köszörülés végett orvosi műszereket és üzleti, gyári, valamint konyha vágó eszközöket tömeges pártfogást kérek.

Nasenbeni Domokos,

műköszörűs Veiszlovits-ház, Nagy Sándor és Rákóczi-utca sarok. Nagyváradon.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3 legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes fényképész-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, lámpák kezelését, hozzávát szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

MAGYAR BANK Részv.-társaság

NAGYVÁRADON.

Alapszabályaink 10 §-a értelmében ezennel felhívjuk t. részvényeseinket hogy az esedékes részleteket pénztárunknál befizetni sziveskedjenek Nagyvárad, 1907. február hó 14-én.

Magyar Bank igazgatósága

Kivonat az alapszabályokból.

10. §.

A részvények árösszege a jegyzésnél kifizetett 10%-on felül a következő részletekben fizetendő:

a) Az alakuló közgyűléstől számított tíz nap alatt 20% azaz részvényenként 40 korona.
b) A többi 10% 1907. évi február hó 5-től kezdődőleg minden hó 5-ik napján esedékes havi 10% azaz részvényenként 20 koronányi részletben.

A fizetések mindenkor Nagyváradon a részvénytársaság üzlethelyiségében teljesítendő.

Az esedékes részletek befizetésével késlekedő részvényjegyzőkkel szemben az esedékesség után 8 nap leteltével jogositva van a részvénytársaság a késedelmes részvényjegyzők által jegyzett részvényeket bíróság avagy közjegyző közbenjötté nélkül magánaton értékesíteni, mely esetben a befolyandó vételárból 6% késedelmi kamat és a 9.ik §-ban meghatározott átruházási díj és illeték levonása után megmaradó összegre a részvényjegyző igényt tarthat, de csak az esetben, ha annak felvétele végett a fizetési határidő lejártától számítandó egy éven belül jelentkezik, különben ez a maradvány a részvénytársaság tartalékálapjához csatolatik.

Ez a rendelkezés nem érinti a részvénytársaság azon jogát, hogy a fenti eljárás vényesével a részvényjegyzőkön az esedékes részleteket 6% késedelmi kamattal együtt örmellőzésuton behajthassa.

Ha jó és csinos cipőt akarunk, akkor
vásároljunk

Moskovits cipőt.

Moskovits Farkas és Társa
cipő-és csizmagyár N.-Várad, Kossuth-u.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám

Művek

folyóiratok, hirlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek, számlák, falragaszok, bál meghívók, táncrendek, étlapok, naptárak, palackfeliratok, névjegyek, gyászlapok stb. a nyomdai szakba vágó nyomtatványok készítése.

számlák, falragaszok,
bál meghívók,
táncrendek, étlapok,
napárak,
palackfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Csodálatos olcsó!**Vásárlásra ritka alkalom!**kinálkozik mostan egy **rövid ideig** a t. vevőközönségnek**TESZLER SIMON** gyapjuszövet és posztónagykereskedőnél (Zöldfa-utcza 33.)Ki célba vett **más vállalat** következtében raktárán levő összes árucikkeit mélyen leszállított árbán bocsátja eladásra.

Dr. Rác Ódön
Sanatoriuma és
vizgyógyintézete
 (ezelőtt Politzer-fle)

Nagyvárad, Szilágyi-Dezső-utcza, 7. szám.
Telefon 693.

Bejáró és bennlakó betegeknek egész éven át nyitva. (Fertőző és elmébetegek kivételével.) Vizgyógymódok, villany gyógyászat, villanyfürdők, szénsavas-törpefenyő. Asványfürdők, forró légkezelés, gőz szekrény, póstyéni iszapkura. Inhalatók. Vibrációs massage, Soványító és hizó kura.

Javalva: Idegesség, kimerültség minden neme, gyomor, bél-, szív-, tüdő és légzőszervek bántalmái, ízületi-, izom-, ideg csúznál kitűnő gyógyeredmények.

Állandó orvosi felügyelet.
 Olcsó árak. Pensio (lakás és ellátás) naponta 3 5-7 korona.

Prospektus és felvilágosítással szívesen szolgál

Dr. Rác Ódön,
 az intézet tulajdonosa és vezetője.

HIRDETESEK
 jutányos árbán felvételnek a
„TISZÁNTÚL”
 kiadóhivatalában.

Lukács Aladár

*elsőrangú kalap-, fehérnemű- és úri-
 divat üzlete*

Nagyvárad, Fő-utca.

Telefon 516.

Bazár-vendéglő
 o megnyitás! o

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy a volt Szauer és Dolgos néven vezetett Bazár-éttermet át vettem és **azt e hó 20-án megnyitottam.** Jó magyar konyháról, kitűnő hegyi borokról, valamint mindig frissen csapolt kőbányai sörökről gondoskodtam. Miért is a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve maradtam kiváló tisztelettel

Szauer Kálmáné.

Hetenként háromszor katonazene.

Hetenként háromszor katonazene.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor
butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és diszitő műhelye
 Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Állandó raktár: háló, ebédlő, uri szoba és szalon berendezések, mindennemű modern stílus szerint. Vas, réz és hajlított fa-butorok rendelkezésre állnak nagy választékban.

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak.

Kivánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Fontos értesítés!

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a mai napon az

Amerikai áruházat,

melynek eddig is vezetője voltam, átvettem s azt a saját nevem alatt tovább fogom vezetni **és hogy az őszi idényre** annál szebb és dusább raktárt bocsáthassak a nagyérdemű közönség rendelkezésére, elhatároztam, hogy a jelenlegi raktárt, minden elfogadható árbán eladom. Tehát mindenkinek saját érdekében ajánlom, hogy szükségletét mielőbb szerezze be a **tavaszi és nyári ujdonságokból,** melyekből raktáram dusan fel van szerelve. — Jelenlegi raktáramban vannak, a legfinomabb ízlést is kielégítő divatickek, u. m.: Női ruha szövetek, divat blúz, selymek, valódi angol blúz, zefirek, vásznak és asztalneműek, harisnyák és sok más egyéb itt fel nem sorolható divatickek. Azonkívül szőnyegek és függönyök, melyekből szintén nagyválaszték áll a vevő közönség rendelkezésére.

Az olcsó árakról mindenki meggyőződést szerezhet.

Szíves pártfogást kér, tisztelettel: **HÁASZ HENRIK** női divat áruháza, **NAGYVÁRAD, Rákóczi ut., Bazár-épület.**